

Шубіна Л. Ю., к.т.н., доц.
Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

ЕЛЕКТРОННЕ ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НЕ МАЄ АЛЬТЕРНАТИВ

Реформа системи митної оцінки є одним з найбільш значущих і складних напрямків митної реформи. Впровадження комплексного підходу дозволить українській митниці вийти на новий рівень оцінки, що в кінцевому рахунку буде врівноважувати інтереси держави та бізнесу.

Побудова нової системи митної оцінки повинна забезпечити митниці набором інструментів, таких як, наприклад, нові джерела інформації про ціни, система аналізу ризику, митний контроль до прибуття товарів, видача товарів під гарантію, митний пост-аудит, взаємна адміністративна допомога.

Користуючись цими інструментами, митниця не затримує товари, в тому числі функціонального спрямування, на кордоні, має можливість завершити повторну перевірку декларованої митної вартості протягом певного часу після звільнення товарів.

Модернізація комп'ютерного та організаційного обладнання, впровадження нових видів обладнання для митних та інших контролюючих органів, відеокамер, ваг, сканерів, зчитувачів номерних знаків транспортних засобів та інших технічних засобів митного контролю разом із належним їх обслуговуванням дозволять служити джерелом об'єктивної інформації для систем аналізу ризиків, а також засобом автоматизації митних формальностей, за винятком втручання людини.

Важливим завданням є реформування повноважень та забезпечення координації всіх органів, які беруть участь у переміщенні товарів через кордон, заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, митне оформлення товарів чи виконання правоохоронних функцій. Час та місце виконання обов'язків іншими контролюючими органами повинні чітко регламентуватися.

Метою огляду процесів державного контролю має бути прискорення міжнародних переміщень товарів, сприяння торгівлі, впровадження аналізу та оцінки ризиків у роботу інших служб контролю, передача (де це можливо) таких заходів до етапу до імпорту товарів. Одним із перших кроків є розпочати запровадження електронного обміну електронними документами та висновків між митними органами та іншими контролюючими органами, які будуть організовані за принципом «єдиного вікна». Митна система ІТ виступатиме агрегатором інформації від усіх контролюючих органів, необхідних для митного контролю та митного оформлення товарів.

Повна співпраця з митними адміністраціями інших країн, міжнародними митними організаціями, співпраця з європейськими митними установами стане основою для практик значного вдосконалення митного контролю та митного оформлення. Розвиток бази взаємної адміністративної допомоги в митниці

дозволить знизити можливість шахрайських підприємств ухилятися від правоохоронних органів та запобігати шахрайству, що для чесних торговців насамперед означатиме відновлення конкуренції та усунення незаконних вигод, полегшення торгівлі.

Наступним кроком, який отримає значну увагу в міжнародному співробітництві, буде встановлення повного обміну інформацією між митними адміністраціями. Інтеграція українських митних ІТ-систем у світові системи безпеки, взаємне визнання уповноважених економічних операторів (ОЕО) допоможуть побудувати безпечні ланцюги поставок, прискорити їх рух та полегшити торгівлю.

Відповідно до частини 1 ст. 255 Митного кодексу України (далі – Кодекс) митне оформлення завершується протягом чотирьох робочих годин з моменту пред'явлення товарів, зокрема функціонального призначення, та всіх необхідних документів і відомостей, передбачених ст. 257 і 335 Кодексу.

Відповідно до Цільового значення Переліку Ключових показників ефективності ДМС України граничний показник часу митного оформлення у митних режимах імпорту, експорту і транзиту товарів запланований на рівні:

- імпорт – 115 хв.;
- експорт – 45 хв.;
- транзит – 18 хв.

Усі нововведення щодо нової технології реєстрації зовнішньоторговельних товарів функціонального призначення в електронній формі з використанням Інтернету потребують постійного вдосконалення законодавства України щодо надання електронних послуг, особливо щодо контролю за митним оформленням товарів, які є за умови пільгових режимів сплати мита, а також для надання інших передбачених законодавством пільг.

Зручність такої форми митного оформлення вже давно доведено світовим досвідом. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Кіото, 1978 р.) та Митний кодекс Європейського співтовариства передбачає подання електронної декларації.

Тому можна констатувати, що автоматизація процесів митного контролю та митного оформлення не має альтернатив, враховуючи сучасні глобальні процеси розвитку інформаційних технологій. Надалі вони потребуватимуть постійного вдосконалення та розвитку відповідно до реалій часу та тенденцій світової практики виявлення та запобігання ризикам у митниці.

У той же час ключова роль організації роботи цієї системи, її наповнення та збільшення інтелектуального навантаження залишається у митників.

Питання професійності митників, які працюють з найновішими інформаційними продуктами, залишається актуальним. Безпека митної території країни та ефективність управління ризиками значною мірою залежать від двох компонентів програмно-інформаційної системи управління ризиками – надійності та якості програмних продуктів та професійної підготовки співробітників, які працюють з ними.